Au ramas 3 luni pâna la implementarea SAF-T în România. Ce lecţii putem învaţa din experienţa altor state?

Având în vedere ca au ramas trei luni pâna când se va da startul SAF-T în România, ne-am propus sa analizam într-o serie de articole rolul, avantajele, provocarile noului sistem pentru companiile din România, precum și experiența altor state. Ne propunem sa venim, astfel, în întâmpinarea mediului de afaceri din România, dar și a reprezentanților ANAF pentru îmbunatațirea cadrului legislativ și procedural pentru a simplifica viața contribuabililor și a autorităților, dar și pentru a evidenția beneficiile unui sistem SAF-T performant.

România a facut primii paşi în vederea implementarii SAF-T în anul 2019, proiect ce a intrat în linie dreapta prin introducerea în Ordonanţa Guvernului nr. 11/2021 pentru modificarea şi completarea Codului de procedura fiscala fiind a obligativitaţii depunerii acestui fişier începând cu 1 ianuarie 2022.

Principalul rol al fişierului SAF-T este de a standardiza transferul de informaţii între administraţiile fiscale şi contribuabili, oferind avantaje ambelor parţi. Având rolul de “standard minim”, SAF-T a fost adaptat de administraţiile fiscale din diferite state în funcţie de nevoi, atât în ceea ce priveşte elementele solicitate prin fişierul SAF-T, cât şi prin raportare la recurenţa depunerii fişierului SAF-T. De aceea şi procesul de implementare a SAF-T în fiecare ţara este diferit.

Implementarea SAF-T în Polonia

Spre exemplu, Polonia a avut un plan amplu de reforma ce a integrat SAF-T şi s-a bazat pe trei piloni: legislaţie moderna, administrare fiscala eficienta şi cooperare strânsa cu mediul de afaceri. Dupa un lung şir de consultari cu mediul de afaceri, autoritaţile din Polonia au publicat în martie 2016 varianta finala a structurilor de date SAF-T. Obligativitatea de raportare SAF-T a început la 1 iulie 2016 şi a vizat contribuabilii mari care au avut obligaţia sa declare lunar jurnalele de TVA pe structura SAF-T. Obligaţia de conformare SAF-T a revenit tuturor companiilor înregistrate în scopuri de TVA în Polonia, gradual pâna în ianuarie 2018. Restul modulelor SAF-T privind înregistrarile contabile, extrasele de cont, inventarul, contul de profit şi pierdere, evidenţa veniturilor fiind puse la dispoziţia autoritaţii fiscale la cerere.

Mai mult, în anul 2019, autoritaţile din Polonia au publicat o noua structura de date ce trebuia raportata de catre toţi contribuabilii începând cu octombrie 2020. Acesta noua structura combina informaţii din structura de date

privind jurnalele de TVA şi declaraţiile de TVA, însa vizeaza şi noi informaţii care nu faceau obiectul raportarilor (spre exemplu, menţionarea unor anumite coduri de taxe în funcţie de categoriile de bunuri / servicii vândute sau în funcţie de tipul documentului).

Astfel, contribuabilii obligaţi sa raporteze datele pe formatul SAF-T în Polonia s-au confruntat cu multe provocari, printre care:

- Identificarea în sisteme a datelor supuse raportarii SAF-T şi colectarea;

- Nu toate datele solicitate a fi raportate în fişierul SAF-T reprezinta date ce trebuie sa fie disponibile conform regulilor contabile şi fiscale.

Totuşi, implementarea SAF-T a avut un impact semnificativ atât în diminuarea decalajului de TVA în Polonia (decalaj de 9,9% în anul 2018, faţa de 24% în anul 2011), cât şi în ceea ce priveşte eficientizarea inspecţiilor fiscale şi uniformizarea abordarii în cadrul controalelor fiscale. Mai mult, în anul 2020, autoritaţile fiscale din Polonia au eliminat obligativitatea depunerii declaraţiei de TVA ca urmare a implementarii SAF-T.

Un alt exemplu: Lituania

Deşi a fost printre primele state membre care au publicat legislaţia privind raportarea pe formatul SAF-T, respectiv în anul 2015, Lituania a demarat dezvoltarea infrastructurii necesare prelucrarii fişierelor SAF-T în 2017, publicând o noua structura SAF-T semnificativ schimbata în anul 2018. Mai mult, Lituania a decis implementarea SAF-T urmând întru totul modelul propus OCDE, respectiv mai mult de 800 de elemente de identificat şi colectat de catre companiile lituaniene.

Cu toate acestea, în Lituania fişierul SAF-T trebuie depus numai la solicitarea expresa a autoritaţilor fiscale şi doar de catre persoane impozabile ce depaşesc anumite praguri ale cifrei de afaceri, excepţie facând jucatorii din sectorul financiar-bancar, precum şi sucursalele şi reprezentanţele care nu au aceasta obligaţie.

Şi în cazul Lituaniei, contribuabilii obligaţi sa raporteze datele pe formatul SAF-T au întâmpinat dificultaţi precum:

- Volum mare de date necesare a fi colectate pentru scopul raportarii SAF-T;

- Neînţelegerea cerinţelor SAF-T în rândul contribuabililor şi a modului în care elementele solicitate trebuie prezentate în fişierul SAF-T.

Cu toate acestea, implementarea SAF-T a avut un impact semnificativ în diminuarea decalajului de TVA în Lituania (decalaj de 25,9% în anul 2018, faţa de 36,84 % în anul 2014).

În concluzie, experienţa altor state membre ne arata ca adoptarea SAF-T va aduce numeroase beneficii atât companiilor, cât şi administraţiei fiscale. Cu toate acestea, implementarea SAF-T nu este un proces simplu şi necesita timp pentru ambele parţi:

- Din perspectiva administraţiei fiscale, pentru pregatirea sistemelor necesare verificarii datelor ce vor fi transmise de contribuabili, pentru adoptarea legislaţiei privind modalitatea de depunere şi stabilirea structurii finale a fişierului SAF-T.

- Companiile trebuie sa identifice în sistemele proprii elemente obligatorii solicitate prin acest fişier, sa-şi

alinieze datele la cerințele SAF-T și sa pregateasca fișierele SAF-T pe structura si formatul solicitate de ANAF.

Prin implementarea SAF-T, România va face un pas important în programul de modernizare și de digitalizare a ANAF, necesar pentru îmbunatațirea capacitații de colectare a TVA și a celorlalte taxe și impozite. România continua sa aiba unele dintre cele mai mici venituri fiscale din UE, precum și cel mai mare deficit de încasare a TVA - o treime din TVA nu e colectata conform Comisiei Europene. Daca ne raportam la ponderea încasarilor fiscale în PIB (circa 26% media ultimilor ani) și la deficitul de încasare a TVA (33,6%) este evident ca, în cazul României, colectarea poate fi îmbunatațita. Astfel, având în vedere beneficiile pentru ambele parți ale acestei noi obligații de raportare, cooperarea între administrația fiscala și mediul de afaceri este esențiala pentru o implementarea cu succes a fișierului SAF-T.